

ШУМАДИЈА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪЖИВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издавателъ Любомиръ П. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V.

Овај листъ излази на табаку Вторникомъ и Петкомъ. Цѣна му е за три мѣсеца 5, а за пола године 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5, крајц. за трапућъ.

№ 3.

ПИСМА ИЗЪ СЕВАСТОПОЛЯ.**II. Писмо.**

Севастополь, 8. Августа 1855. год. Рано изъ ютра 5. Авг. потрпамо у наша кола све потребе за ранѣне, као : леба, кошуля, чакшира, завоя, шарпие, воде, конаца, морфинскогъ прашка, олая, црвеногъ вина, кое самъ за собите прилике чувала, и кое ми е садъ за ранѣне офицере и войнике добродошло. Све што смо понети могли, понесемо у Макензию. Чимъ дођемо тамо, одма я одемъ ранѣне надгледати, којима самъ ране юче была завила и повезала, уземъ ба собомъ еданъ сандучићъ са цигарамма, па одемъ у офицерске шаторе, да цигаре тамо поделимъ. Сви офицери были су люди учтивви и воспитани, и при свимъ нѣовимъ мукама опетъ су необично трпѣљиви были, ни една одъ наши сестара нѣ се имала зашто на нѣи потужити. При свимъ оскудицама опетъ се за себе ни нашто тужили нису, већъ су сви уобште жалли несрећу Севастополя, и за узалудномъ борбомъ и трудомъ нѣинимъ. То е лена, почитанія достойна черта нѣиногъ карактера. Сестре, кое су кодъ офицера службу свою одправляле, приповѣдаю, да су исти плакали изъ благодарности за чинѣну имъ услугу и негу одъ сестара. Многи су одъ нѣи смртно ранѣни; тешко е было постельи нѣовой приступити и тѣшити ий, а да се човекъ незаплаче одъ жалости.

Веруй ми, душа се у човеку у само сажаленъ прелѣ. Едномъ е официру тана изъ карабина плѣка раздрузгало, затимъ е тана на левой страни у тѣло ушло и ту остало. Нѣе могуће извадити га, а јукъ тога бѣдногъ раздире срце свакоме. Текъ му е садъ 26. година, лепъ младићъ и побожанъ христѣянинъ, моли се Богу съ найвећомъ топлотомъ. Кадъ јакъ болови наступе, онда моли насъ и заклинъ, да му помогнемо. Я му најболъ наше лѣкаре прведемъ, и одъ свѣю добиѣмъ единый одговоръ: „Нема ништа!“ Напоследку дочуе и онъ нѣово миѣниѣ, и као добаръ христѣянинъ спреми се на смртъ. Една га одъ наши сестара никако неоставля, и као да му вѣна нега и надгледанъ добро чиня.

Тужно е и жалостно таково позорѣ. — Другиј официръ добио еударъ по глави, и лакать му е десный

быо раздрузганъ; сестре ми много о нѣму приповѣдаю, но я самъ хтела сама о нѣговомъ се станю осведочити, па му одемъ. Затечемъ га гди седи; онъ ме за име запита, и кадъ му се я кажемъ, ко самъ, замоли ме одма, да молбу нѣгову, кою е на грофа Вилорскогъ управю бѣю подпомогнемъ. Онъ има юшъ три брата, свега е нѣи четири. Еданъ е остао у Кавказу, еданъ е овде, а двоица су тешко ранѣни; имаю стару матеръ, коя у великой нужди живи. Пре битке се Богу помолю, и реко: „Моя прва рана бѣе за цара, друга за мою матеръ.“ — Явъ ударъ добио е по глави, но онъ нѣе марю, већъ юриши на едну неприятельску батерию. Ту му раздрузга тана лакать. Држи се да е рана смртоносна. Са сузнимъ очима молю е грофа Вилорскогъ, да бы онъ какву малу пензию за нѣгову матеръ издѣйствовао, — притомъ е тако трогателно говорю, да и самъ грофъ нѣе могао суза се уздржати, и обећа му, да ће све чинити, што годъ могуће буде. Детняя любовь и брига за майкомъ своѣомъ тогъ човека, заиста е благородна. Такође небыга мого человекъ слушати безъ усхиѣния, кадъ се за благо цара и отечества Богу моли. —

Рускѣи е войникъ сасвимъ особить человекъ! — Съ радощу падамо мы на колѣна и молимо се топло Богу, да нашимъ храбримъ воиницима крѣпость и постоянство подржи. Срце намъ се одъ радости заигра, кадъ чуемо, како они све муке трпѣљиво сносе, и у најтежимъ тренутцима кажу: „Сестро духовна, мы смо се честито тукли данасъ!“ И како одма затимъ одъ бола јукну и повичу: „Ништа, ништа! то ће садъ проћи!“ Те речи срце раздиру, и прса се сасвимъ стесне зауставляюћи сузе сажаленя у нама; еръ се боимо да сузама и плачемъ нѣово чувство вѣре и отечестволюбѣя неповреди-мо. За цара и отечество они радо крѣвь свою проливаю, и умираю у надежди: да ће рускомъ народу Богъ помоћи, да свое неприятель побѣди и покори. Овај ће ратъ, а особито бой кодъ Севастополя збогъ храбрости наши воинника вѣчно се споминати.

Ни една одъ свѣю борбѣи, кое су се око насъ догодили, нѣе на насъ тако упечатленъ учинила као ова. При највећемъ внутренѣмъ участю, нѣе одъ насъ ни една, ни тренутка, за 48 сатѣи заспала. Пуна два дана мы смо одъзоре на до мркла мрака непрекидно радили, безъ да смо што оку-

силе—самъ е Господъ нама снаге толико даровао. Све су сестре были тако ревностне, да ниједну незнамъ која е дјателнија была одъ други, а војници увекъ кажу: „Матушко, сестро, вы намъ рану завите: вы разумете то болъ него докторъ!“ — Колико е већ преобука раздано; я сама дала самъ већ 1100 кошуля, и 500 гаѣа; изъ штаба дато е 800 гаѣа и кошуля, и готово немамо јошъ доста. Не можешъ себи представити, каква се разна появљена догађаю. Покадшто неможемо одъ наши суза оне ране да видимо, које завјемо, а одма затимъ морамо се гротомъ смеяти. Я ступимъ предъ една спуштена носила, и запитамъ ранѣногъ, кои у њима лежи, оће ли што да пије, пружајући му вина или ракије; онъ ме моли да му рану на тѣло превіемъ. Я га запитамъ: „Пріятелю, да ниси скрозъ пробіенъ?“ — „Есамъ, одговори онъ. Я се сажнемъ, да видимъ рану, и ужаснемъ се тако яко, да чисто натрагъ посрнемъ и вриснемъ; цела утроба покуля му крозъ разпоренъ трбу. Кадъ онъ ту рану види, одговори сасвимъ равнодушно: „То е рана како валя! — Немой се трудити да е завіяшь, — такве се ране незалечую!“ — Ахъ! како ми е было! Я га погледамъ у лице, лице му е было мирно и спокойно као у спавајућегъ детета, и нешто е свето лежало у њговимъ чертама. Я га запитамъ да ли жели да му свештеникъ дође? Онъ рекне да жели; и тако дође свештеникъ и причести га. Садъ е спокойно лежао, и рекне ми молећимъ гласомъ: Матушко, драга Матушко! немой ме оставити:“ — О! да самъ му мой животъ дати могла, я бы му га заиста дала. Да га небы съ ума смела, сваки самъ му часъ долазила. Напоследку га однесу, еръ нисамъ имала куда. Привіяјући я ране другимъ војницима подъ еднимъ сасвимъ далеко одъ првогъ стоећимъ шаторомъ, наиђемъ опетъ на оногъ ядногъ страдалника; онъ се врло радовао, кадъ ме опетъ види, мало се узправи и замоли ме да се пригнемъ я њму. Я клекнемъ и запитамъ га: „Шта желишь пріятелю?“ А онъ одговори: „Матушко, дозволи ми да те у чело полюбимъ.“ — При томъ ме обрли оберучке око врата и полюби ме у чело, рекавши: „То е мой првый полюбаць! — па садъ прими благословъ умирућегъ војника! — и прекрсти ме рукомъ своіомъ. Я самъ была дубоко тронута, и са найтопліомъ вѣромъ примамъ благословъ тогъ храброгъ војника. Сузе ми на очи груну; онъ ме погледа и запита ме: „Матушко, зашто плачешъ? Ты насъ жалишь? Мы умирамо за вѣру христову, па видишь како смо сви весели!“ — У истомъ тренутку чуемъ замномъ некій смей са своју страна, и гласъ еданъ викне за мною: „Матушко! Сестро!“ Я се окрепнемъ и запитамъ: „Ко ме зове?“ Еданъ гласъ одговори ми: „Печено прасе зове те!“ — Я се зачудимъ яко, и сви су се болестници и ранѣни смеяли. Кадъ али се садъ укаже моимъ очима неко заиста ужасно створенъ: глава, лице, уши, све е то црно было, и тако изгорело, тако надувено, да е изгледало све као една црна рапава лопта. Руке су му такође ужасно изгореле и осакаћене были. Я га запитамъ како се тако изгорео; а онъ ми одговори да се еданъ сандукъ съ барутомъ поредъ њга запалио. Я га почнемъ завјати и начинимъ му одъ крпа на личіе — а онъ проповеданъмъ своимъ све е друге веселіо тако, да су се сви изъ гласа смеяли; и они кои су тешко ранѣни были, чудили су му се, а я онай мой бѣдныи војникъ съ распоренимъ трбуомъ, смешіо се, и помагао

ми е јошъ и шарію на њгове ране намештати. — Особито е было вредно видети ову двоицу, овај е еданъ трпѣливо сносио паклене муке, и смеюћи се, отишао е съ овога света. Истый тай изгорелый топцискій војникъ замоли ме за какавъ му драго кисео напитакъ; я отрчимъ у нашу земуницу, и за неколико тренутака опетъ самъ ту была — но топція е башъ у томъ тренутку издисао. Онай другій солдатъ умре текъ салдуюће ноћи, и до последнѣгъ часа быо е при себи.

III. Писмо.

Севастополь 28. Августа 1855. год. У момъ последнѣмъ писму јошъ ниси могла ни увидити, а ни надати се оној туги, која намъ се догодила. — Већ ти е познато да смо Севастополь непріятелю предали, али како? — Цела е варошь была претворена у едно пламенно море, и сви бедеми и батеріе у воздухъ су разпрснути. Быо е ужасъ опустошена — хаосъ — ужасни него самъ пакао! — То е све што ти казати могу. Јошъ немогу да представимъ све оно себи, што смо доживили, нити могу да понямъ како смо могли онакве ужасе сносити, онакову тугу преживити! Едва самъ у станю на те мислити и писати, мое се мисли замршуо; но милостіу божіомъ јошъ ми е воля тврда и снажна. Ты ћешъ поняти, како яко душомъ и срцемъ страдамо и патимо; волила бы да самъ умрла, него што самъ тай ужасный тренутакъ доживила, и оне догађае видила, тако крваве, какве јоште ни еданъ рать имао ніе. Колико ми силе мое допущаю, свећу ти обширно описати.

У 4 сата, (24. Августа:) Посѣтимъ разна положеня и мѣста; бомбардиранъ е непрестано траало, и докъ я до Михайловске батеріе доспѣмъ, было е већ $\frac{1}{2}$ 6 сатій. Я метнемъ нешто хлеба, вина и други' подкрепленя и остальы потреба за раненъ у мой чамаць, и наши ме матрози повезу на другу страну преко залива; — свудъ око мене летиле су бомбе и тако близу у воду око насъ падале су, да смо сасвимъ мокри били, но ипакъ среѣно приспѣмо обали. Съ обале гди самъ на суво изишла, све самъ трчала до Михайловске батеріе; већ е быо мракъ, и наше остале сестре зачуде се кадъ ме виде. О ранѣнима могу само то казати, да ій е врло много было, тако, да смо даню и ноћу посла имали завіяјући ій; све сестре безъ разлике срдечно су се трудиле и людска уста нису у станю описати ону благодарность, кою смо за нашъ трудъ са сви страна добіяли. Господъ е њіову ревность видіо и тугу душе њіове при онимъ догађаима, које е њгова света воля наредила. Текъ што самъ ту неколико сатій была, (башъ смо онда чай пили) кадъ една бомба на кровь барутане падне, на срећу быо е истый кровь покривенъ съ цакovima пунимъ песка, те су га ови одъ прска исте бомбе, кои е одма салдовао, сачували. Представи себи тай обштыи ужасъ. Сви смо мислили, да ћемо у воздухъ одлетити. Мене замоле, (као игуменію) да одма батерію оставимъ, и у пратњи наше са Кавказа дошавше сестре К. одтрчимъ я брзо на обалу. Докъ смо до места гди се навози, кодъ Михайловске батеріе, доспѣли, умало насъ двацуть танета изъ топова нису згодила. У деветъ сатій доспѣмъ среѣно у обиталиште.

Другогъ ютра (26. Августа) Све смо были у 5 сатій спремне; я заповедимъ да се све приправи, што ће намъ у разнимъ растојняма потребно быти, и одемъ сама у нашъ шпиталь. У десетъ сатій седнемъ на кола, и почемъ су намъ конѣи врло уморени были, едва у 11 сатій приспѣмъ къ шпиталю, кои на брду лежи. Одатле се силна ватра топова видила; ал' я нисамъ могла ни помислити, да е то юришанъ, ветаръ е носіо гласъ пушака на другу страну. У шпиталю ми кажу да е юришъ започетъ, я замолимъ нашу добру сестру I- да ништа одъ мои наредбій неизостане, и брзо е оставимъ, да бы, по дужности мојой свуда обићи и надгледати могла. На брегу кодъ вароши смотримъ едно повелико одѣленъ коняничко гди у Севастополь трчи; то е главный заповедникъ быо са нѣговомъ пратнѣомъ. Я заповедимъ кочіашу момъ, да колико е годъ могуће брже за нѣма тера, и одма найпре одемъ у колибу, и на сѣверной страни, и ту дознамъ да е една одъ наши сестара на Михайловской батеріи, ако и не опасно, ал' врло яко ранѣна. Цело лево крило града и Малаховлѣва кула, стаала е у ватри топова. Я наћемъ плацъ Михайловске батеріе трупама покривенъ, ков су преко моста почеле прелазити, а неприatelj е управляо свою ватру башъ на ово место. Све сестре Михайловске батеріе были су здраве. Одавде ме е хтѣла мати Серафима (една калуђерица изъ Твера, коя се е нашемъ „обществу“ придружила) преко моста пратити. Но текъ што идући за трупама, на мостъ ступимо, задржи насъ Генераль Бухмаеръ, и рекне, да се вратимо, рекавши да е съ оне стране за насъ врло опасно. Я га замолимъ да мене на ону страну пусти, прекрстимъ се и потрчимъ преко моста.

Трупe су хитиле скоримъ коракомъ сѣверной страны. Ветаръ е быо якъ, тако да су таласи мостъ оплавливали, ерѣ е онъ и онако збогъ тежине войника подъ воду се савіо; танета неприateljски батеріа на ову страну врло често падала; — но Богъ намъ е быо милостивъ. Поредъ насъ надале су лопте преко наши глава летиле су, често тако низко, да су се сви сагибали, — опетъ непотрефише ни едногъ. Я самъ толико снаге имала, да до николаевске батеріе одтрчимъ, но текъ што у собу сестара стигнемъ, буде ми тако зло, да самъ одма капльице на шећеру узимати морала, само да се окрѣпимъ: до пояса была самъ мокра. Я запитамъ за сестру С. Ова ми дође са везанимъ окомъ, но фала Богу рана не опасна, као сироте сестре В. Затимъ одемъ Графу Остен-Сакену. Морала самъ прећи преко едне галеріе, гди е много гледаоца стаало, како коя бомба или тане близу долети, сакрѣмо се за зидъ. У авліи батерійской застанемъ выше госпoде изъ свите главнокомандуѣгъ, и запитамъ ий гди Г. графа могу наћи. — Ови ми кажу: да е горе на батеріи, са главнокомандуѣнимъ. Я се попнемъ преко едны узаны лѣствица горе, но едва самъ се вукла, кадъ се горе попнемъ увати ме несвестъ нека и слабость, да умал' нисамъ пала. Едва самъ могла Графа запитати, какавъ налогъ има дати сестрама нико-

лаевске батеріе. Онъ ми одговори, „Уклоните ий; Богъ зна шта до кои часъ може быти.“ Неко рече, да се већъ неприateljска застава віе на малаковлѣвой кули. — Ужасна нека туга обузме ми душу, плакала самъ безъ суза незнамъ како самъ опетъ доле сашла.

Одтрчимъ сестрама и замолимъ ий, да све оставе и да замномъ Михайловской батеріи иду. Поћемо, у надежди, како мирнѣе буде да се опетъ у шпиталь нашъ вратимо. Гласъ се опетъ распростре, дасу наши неприateljску ону заставу са малаховске куле обалили — О каква е то велика и обшта радость была! Но я ипакъ замолимъ и сестре, да ми слѣдую, предамъ старанъ о нашимъ стварма, лѣкарима и надзирательима, а мы одемо, ишли смо тако добро, колико су намъ силе наше допустиле. У исто време пренесу се и болесницы на сѣверну страну. На неколико сати' после сви су били у безопасности. На мосту насъ опетъ неке трупе скоримъ коракомъ сусретну; тане е за танетомъ летило е и у воду падало.

На средъ моста обнесвести се сестра Б, одъ стра; едно тане изъ топа пролети тако близу насъ да умало на мостъ не пало; я се препоручимъ Богу и обазремъ се да ли ми све сестре слѣдую. Замномъ су ишли отацъ Веніаминъ, едане нашемъ „обществу“ придодатый исповѣдникъ; онъ е дуже времена быо калуђеръ у светой гори (и свештеникъ са флоте о комъ самъ ти чешће већъ писала; Августа 4. онъ намъ е много помагao, и при превіаню рана войницыма, на руцы намъ быо. Кадъ нѣга угледамъ, да бы могла поредъ нѣга, ићи, ерѣ онъ е не само побожанъ и ученъ человекъ, већъ и одважанъ и спокoянъ духъ.) У истомъ тренутку падне една бомба сасвимъ близу насъ да сестра В. не више на погама се држати могла. Отацъ Веніаминъ узме е съ едне стране исподъ руке, а съ друге еданъ нашъ солдатъ, и готово су е вукли, я замочимъ мараму у воду те е мало съ истомъ поквасимъ, и тако съ Божиомъ помоћу доспѣмо срећно и здрави до Михайловске батеріе, гди сестре оставимъ.

(свршетакъ III. писма слѣдуе.)

ДОМАШНІЙ ТЕАТОРЪ.

Лѣкаръ. Но, што сте ме звали.

Болестникъ. Одъ некогъ времена врло ми е зло, а садъ починаю и ноге да ми отичу. Кажите ми шта то може бити.

Лѣкаръ. Шта може друго бити него водена болестъ.

Болестникъ. За васъ кажу да сте ученъ и вѣштъ человекъ у свомъ занату, али садъ видимъ да ништа незнаете. Опростите што вамъ тако искрено у очи кажемъ, али тако е.

Лѣкаръ. А како то? — Ето по свимъ знацима на вама я примѣчавамъ да имате водену болестъ.

Болестникъ. Али за Бога господине, како ћу я имати водену болестъ, кадъ я одъ како памтимъ за себе нигда нисамъ піо воду, него све віно и ракію.

ДОМАЊЕ И СТРАНЕ НОВОСТИ.

С Р Б И Ј.

Изводъ званичны вѣстий.

Височайше издана е уредба: да се ђумручка такса на извозъ свиня у Аустрију и Турску у 2 цван. на паръ свиня постојавша, одсадъ на 3 цванц. повиси; и да се иста такса одъ 14. т. м. почне наплаћивати.

— Београдъ 8. Јануара. Данасъ преподне после богослуженія Друштво Србске Словесности држало е своје главно засѣданіе, у коме су многобројни редовни членови присуствовали; а одъ почестны членова изволили су у ово засѣданіе доћи ГГ. Членови Совѣта: Алекса Симић и Ђеремъ Ненадовић.

Пошто е Г. Попечитель Правосудія и Просвештенія г. Стефанъ Марковић, као уставный Предсѣдатель Друштва, засѣданіе отворио, прочитао е Секретаръ Друштва Г. Панта Јовановић извѣстіе о дѣланю Друштва у 1855. год.; а Казначей Г. Л. П. Ненадовић показао е новчано друштвено станъ. Потомъ е избранъ доякошній Подпредсѣдатель Г. Архимандритъ Гавриль и за овогодишнѣгъ Подпредсѣдателя, а за овогодишнѣгъ Секретара избранъ е Г. Ђорђе Малетић, а за Казначея г. М. А. Симић, членови Друштва. Притомъ быо е говоръ у овомъ засѣданію о начину, на кои да се убудуће „Гласникъ“ издае, као и о средствама, да се кругъ читателя истоме распространи. Нови членови нису у овомъ засѣданію бирани.

— Врло е озбиљно садашнѣ политическо положенѣ, и одкако се овај ратъ започео јошѣ небыяше скоро тако важногъ тренутка, као што е садашнѣ, кадъ се о миру ради, — о миру, кои е сада у овомъ тренутку и могућанъ, а позднѣ, ако и ови покушан саюзника, кои су посредствомъ Аустрије позната предложена за миръ рускомъ кабинету представили, неиспадно за рукомъ, и кадъ у таквомъ случаю ратъ пространи и много озбиљни значай узме, као што по свой прилици тако и слѣдовати мора, онда е тешко предвидити край садашнѣмъ рату, и нѣгове послѣдце.

Енглеске новине „Таймсъ“ едва се усуђују надати, да ће Русија предложена безусловно примити, него ће, веле, против-предложенѣ учинити, кое ће тако вѣшто састављено быти, да, ако е могуће, Аустрију у нѣно раніе недѣланѣ баџи. Ако одговоръ Русіе — продужава умствованѣ своје „Таймсъ“ — буди кою суштествену часть саюзничкогъ предложена одбаџи, онда намъ честь и интереси ясно показују путь, коимъ намъ валя ићи; онда су саюзници дужни озбиљно продужити ратъ и покушати, какво ће дѣйство трећій военый походъ на савѣте непріятели имати. Ако ли пакъ одговоръ Русіе у ствари прими предложена, онда смо уверени, да никакво суетно и строго придржанѣ форме, узаимномъ споразумленю на путу стајати неће.

Међутимъ очекиваный одговоръ одъ Русіе приспѣо е. Као што полузваничне аустриске новине подъ 2. т. м.

являю, рускій посланикъ князь Горчаковъ саобштио е аустрійскомъ министру иностраня дѣла одговоръ рускогъ кабинета на позната одъ Аустрије, у споразумленю съ Францускомъ и Енглескомъ, у Петербургу предана предложена, по којма да се миръ заклучи. Одговоръ рускій — веле поменуте новине, — као што чуемо дише помирљивимъ духомъ, и изражава чувства за миръ; но опетъ се нѣмѣ непримаю *подпуно и безусловно* предложена, а само овако бы миръ сигуранъ быо. Но будући су учивне приметбе по већй части формалне природе, то се речене новине надаю, да се јошѣ може постићи цѣль, за којомъ се тежя.

На ово примѣчава „Остдайче постъ“ да три силе оћею, да се „подпуно и безусловно“ прѣме предложена, а тога у рускомъ одговору нема. Но изъ горнѣгъ саобштена полузванични аустриски новина слѣдуе то, на свакой начинъ важно, обстоятелство, да преговори нису сасвимъ прекинуги, и да има изгледа, да грофъ Естерхази неће изъ Петербурга отићи 7. ов. м.

Политичкій Прегледъ.

Несумнителна вѣсть о миру, коя намъ е тако изненадно, и управо рећи преко ноћ дошла, уничтожава сва умствованя и сва нагађаня, коя намъ и садъ јошѣ еднако доносе западни листови. Но при свемъ томъ спомена е достојанъ еданъ чланакъ изъ „Конституціонела“ кои очевидно изъ министерства долази, почемъ тай чланакъ доноси занимљиве податке къ повѣстници последнѣи преговора. Тай чланакъ „Конституціонел“-а гласи: „Грофъ Естерхази е при поднашаню предлога рускогъ државногъ канцлера извѣстію, да е нѣму наложено, да нити какво разлаганѣ, нити пакъ какву измену предатогъ ултимата непрѣма. Ако дакле Русіа до 6. Јануара небы речене предлоге безусловно примила, онда ће онъ (грофъ Естерхази) быти принуђенъ, оставити Петербургъ са цѣлимъ посланичкимъ персоналомъ. Да бы рускій дворъ то одклонио, и да бы неколико дана съ тиме добио, рѣшио се онъ послати непосредственно одговоръ. Посланикъ какавъ везанъ е за своя наставленя, министеръ пакъ нѣ. Грофъ Буоль нѣ дакле могао одбити рускогъ посланика, а да несаслуша нѣгова изясненя. У Петакъ у вече (26. Декем.) добио е князь Горчаковъ одговоръ свога двѣра на ултиматъ. У Суботу у јутру саобштио е онъ тай одговоръ грофу Буолу. Овај одговоръ сдржавао е читаву систему противу предлога, кое е Русіа на мѣсто поднешены іој предлога поставила. Све противу предлоге саобштио е грофъ Буоль францускомъ и енглескомъ посланику и ови су то одма своимъ кабинетима явили. Но почемъ рускій одговоръ несадржава просто и безусловно приманѣ, зато Аустрија нити га е могла примити, нити у призреніе узети пре, него што на то одъ свои саюзника опуномоћена буде. Западне пакъ силе нису имале никаквогъ основа одустати одъ свога зрело размислѣногъ и непоречимогъ заклученя. Зато е одговорено князу Горчакову, да ће грофъ Естерхази са

целимъ посланичкимъ персоналомъ изъ Петербурга оти-
ти, ако Русія до 6. Януара утимаць безусловно непри-
ми. Аустрія ће пакъ одма, чимъ Русія одбаци предлоге,
чинити немачкомъ саюзу преко свога посланика предло-
жењя, да бы оружану помоћ добила у овој борби, у
кою ће се съ Русіомъ упустити.

Едва смо већ едануць у стану, да саобштитмо са-
држай предлога, кое є грофъ Естерхази одвео. Онъ по
„Ендендансу“ и „ле Нору“ гласи овако:

1. У погледу на подунавска княжества. Свршено у-
виданъ рускогъ покровительства. Подунавска ће княже-
ства добити уставъ, кои ће одговарати жељама, потре-
бама и интересима њіовимъ, и тай уставъ быће одъ
самогъ народа направљенъ, одъ уговарајући сила при-
знать, а одъ султана, по сили њгове њму припадајуће
суверенске иницијативе потврђенъ.

Никаја држава нема се ни подъ каквимъ извѣтомъ
или подъ видомъ каквогъ покровительства, мешати у
унутрашнѣ послове и одношеня овы княжества. Она ће
получити опредѣлену и сталну систему, коју њіово зе-
мљеписно положенѣ закъва, и ништа да имъ несмета,
да по свомъ произволству у интересу безбѣдности одъ
свакогъ странагъ нападањя, свою областъ утврђую.

Да Русія саизволи, уступити Турској у промену за
оне градове и предѣле, кои су у саюзничкимъ рукама
неке части свое области, и то: одъ Хотина починюћи,
повућиће Русія едну линію дужъ планина, кое се према
юго-истоку повлаче чакъ до салинскогъ езера. Ова ће
се линія главнимъ уговоромъ точно опредѣлити, а усту-
плѣна областъ присѣдиниће се подунавскимъ княжества-
ма и доћиће подъ сизеренство портино.

2. У слотренію Дунава. Слобода Дунава и њговы
ушћа быће стално обезбеђена европейскимъ устроєніа-
ма, у којима ће бити на еднакѣй начинъ заступане све у-
говарајуће силе, изузимајући особита положєна оны др-
жава, кое на Дунаву леже, коя ће се положєна распра-
вити и у редъ довести по онимъ начелима, коя су на
бечкомъ конгресу положєна у погледу на пловенѣ по-
ръкама. Свака одъ уговарајући сила имаће право, држати
на штаціи дунавскогъ ушћа едну или оманѣ лађе на ту
цѣль, да се осигура извршенѣ овы правила, коя се од-
носи на слободу Дунава.

3. У слотренію неутралисаниа црногъ мора. Ово море
быће за све трговачке лађе отворено, и за све ратне ла-
ђе затворено. Слѣдователно тамо нити ће се оружице
за флоте подизати, нити досадашнѣ обдржавати. Зашти-
та бродопловны и трговачки интереса своіо народа, бы-
ће обезбѣђена у дотичнымъ пристаништама црногъ мо-
ра завести се имаюћимъ устроєнѣмъ и правиломъ, кое ће
одговарати међународномъ и обичайномъ праву. Обадве
поморске државе обвезую се узаямно, да ће на обалама
своима само лаке лађе одъ известне ячине ради служ-
бе обдржавати. Овај уговоръ, кои ће речене две силе
понаособъ заключити, сачинаваће као прилогъ часть
главногъ уговора, почемъ га найпре уговарајуће силе
признаду. Овај понаособнѣи уговоръ неће се моћи безъ
саизволеня подписника главногъ уговора нити укинути,
нити пакъ изменути. Затворанѣ мореуза дозволи ће изу-

зетакъ, кои ће моћи упражнявати у погледу на оне гле-
доточке, кое су у предидућемъ чланку означене.

4. У слотренію христїански поданика портины. Права
рав високе Порте быће безъ повреде независности и
величествєны права султанова потврђєна. Русія ће по
заключеномъ миру бити позвана, да участвує у прего-
ворима, кои ће се чинити између Аустріє, Француске,
Енглеске и високе Порте, и кои ће имати за предметъ
обезбеђенѣ верозаконы и политичны права христїански
поданика султаноны.

5. Ратујуће силе садржаваю за се припадајуће имъ
право, да у интересу Европе додаду спеціална (повѣди-
ността) условія къ онимъ четири точкама гарантіє.

РУСИЯ.

Изъ Риге пишу подъ 25. Декем. : „генерал-ађутантъ
Сѣверсъ, заповѣдникъ войске на источномъ мору, кои є
пре мєсєць дана позванъ быо у Петербургъ, да тамо у-
частвує у разнимъ военимъ савѣтїяма, предуєо є одъ
неколико дана опеть команду; њговь ће главный станъ
бити у Митави. Войска на источномъ мору, коя є іошть
лане у пролеће броѣла 80.000 момака, быће іошть пре
истечєніа зиме умножена іошгъ са 20.000, тако, да ће
она онда износити 100 000 войника свакогъ рода оружія.
Ово подкреплєнѣ сматрано є за нужно, да бы Русси
могли на путь стати ономъ корпусу, кои намѣраваю са-
юзницы на пролеће извести у Курландію. Наши градови
и утврђєна на утоку Дине, у Риги, Ревалу и своіо оны
точкѣй, кое су дужъ обале морскогъ залива посеяна, и
нападаню неприятельскомъ найвише изложена, быће
іошть пре почетка предстоєће на пролеће войне снабдѣ-
вена са многимъ ратнимъ матерїаломъ. Далѣ є заклю-
чено, да се у Петербургу на улазку у пристаниште по-
дигну нове батеріє, кое ће бити наоружане са тешкимъ
топовима, да бы съ успѣхомъ могли одговарати ватри
саюзнички лађа. Найпосле наѣи ће насъ неприятельска
войска спремне, да є храбро дочекамо, ако бы се она
покушала, да се и на суво извезе у финскомъ заливу.

Еданъ дописъ „Таймс“-овъ приповєда слѣдуюћїй
грозный догађай: Саданѣй персїскїй посланикъ у Русіи
быяше у Москву отишао са своимъ синомъ и еднимъ
служителѣмъ. Оба последня спавали су у едой соби,
кою є служитель тако невєшто съ ѣуморомъ подложіо,
да се синъ посланика угушіо. У своіој ярости заповѣ-
дію є посланикъ, да служителя живого одєру. Но кадъ
є руска полицїя томена путь стала, начинію є посланикъ
посланикъ еданъ сандукъ съ многимъ руницама за про-
пуштанѣ въздуха, и у истомъ сандуку послао є оногъ
несрећника у Персію, да тамо ту грозну казнь претрпи.
Еднѣй є служитель безъ сумнѣ већ на путу у Персію,
и могао бы іошть бити избављєнъ, кадъ бы и за њга
когодъ зауєо.

Изъ Петербурга пишу подъ 18. Декем. : Одакъ є
грофъ Естерхази овамо дошао, имао є онъ две конфе-
ренціє са грофомъ Неселродомъ, и другїй разговоръ съ
њговимъ помобницима. Нїє нужно ни опоменути, да є
овде свакъ живѣй врло любопитанъ дознати послѣдїце
новы покушаня посредствованя; но наданя о миру нису
се увећала. Царъ единако прегледа разне войске, састає

еє у свомъ двору често са савѣтницима свогъ отца и посѣћує готово свакиј дань свою матеръ у палати аничковлѣвой, куда често иде и царица. — Петро-павловска тврдина добила є за посаду народню войску. Врѣ торня красне катедралне цркве у граду снабдѣвень є съ тако вешто и художествено израђенимъ дрвенимъ скелами, да овдашњи листови ово дѣло инцидирскогъ капетана Паукера обширно описую и веома похваљую.

ТУРСКА.

Изъ Цариграда одъ 19. пр. м. нише єданъ у „Алг. Цгг.“ Турци се јошъ нису повратили одъ чуда, што є султанъ званично и торжествено предъ очима свои єдиновѣрны приміо да носи „великиј крстъ почестне легіє“ (Францускиј орденъ.) То є први примѣръ у исторіи турской да єданъ турскиј владатель носи на себи христіанскиј знакъ. Можете представити себи како є тешко старимъ Турцима.

— Противъ Омер-паше заиста има врло яко друштво великаша, кои многе њгове старе и већъ заборављене кривице сада показую и траже, да бы га лакше оборили. Старо-турска партаѣ неможе никако да сноси њгову славу, и све се већма доказує: да ниє хтео да поступа поради обране Карса, као што му є заповеђено; и то му се много пребацує, што кодъ свое войске двозначно одвећъ похваљує Енглезе и Французе, нарочито Енглезе. — По најновимъ извѣстіяма можемо казати да є Омер-паша подъ военимъ испитима у Батуму, али јошъ му ниє команда одузета.

— Єданъ енглескиј офицаръ кои є ови дана изъ Крима овде (у Цариградъ) дошао, казує да є Керчь врло слабо одъ стране Енглеза утврђенъ. Онъ држи да бы Руси зацѣло успѣли, кадъ бы на ту тврдиню ударили, и кадъ имъ небы лађе енглеске сметале.

— Цариградъ све више постає европска варошь. Солдати саюзны држава прославили су свуда свой Божий по своимъ обичајма; у очи новогъ лета пакъ првила є „немачка легія“ сияњъ балъ.

— Вѣсти изъ Ерзерума долазе, да Руси непрестано утврђую Карсъ и привлаче знаменито количество ране и воєны потреба тамо. У Карсу и око Карса има сада око 25.000 руске войске. Гласъ онај, да су Омер-пашу одвоили Руси одъ мора, и да сада нити може натрагъ ни напредъ, ниє јошъ ни потврђенъ ни пореченъ.

— Єдне новине бацаю сву кривицу паденія Карса на мушира Васив-пашу, и на ђенерала Виліама, и то збогъ тога, што су они, сву анадолску войску, која є 19.000 момака износила, у Карсъ сместили, и тиме учинили, те є ране тако брзо нестало; єрѣ, веле те новине, за обрану Карса доволно є было и 8000 момака, и кадъ бы се сувишакъ одъ 11.000 людій присѣднію войсци, која є опредѣлена была на то, да ослободи Карсъ одъ обсаде, онда бы може бити стваръ сасвимъ другіє испала, и гладъ небы тако рано беснито почела.

АУСТРИЈ.

У Бечу, 3. Јануар. Одъ јуче ниє се положенъ нимало променуло. Аустрија постоянно зактева, да Русија безуло-

вно прима ниєне предлоге. Исто су тако стигле овде изъ Париза и Лондона депеше, у којима западне силе повторително изјављую, да неће никако пристати на измѣну оны точкѣ, кое су оне у саюзу съ Аустриомъ поставиле, нити да ће се у томъ случаю упуштати у преговоре. Князь Горчаковъ, веле, ниє до овогъ часа ништа далъ одъ свогъ правителства јавіо. У таквимъ околностима одржава се и ојачава гласъ о позваню грофа Естерхазія изъ Петербурга, кое бы наравно имало за слѣдство и одлазакъ изъ Беча княза Горчакова. Међутимъ јошъ ниє сва надежда изгубљена, да ће најпосле Русија увѣрена непоколебимомъ озбиљношћу декемберски саюзника увидити, да є садъ најважнии тренутакъ целе ове источне размирице дошао, и да ће она најпосле пристати на предлоге аустријске. Ако она то неучини, онда є тимъ јасно доказано, да она тежи изъ своју сила за обаранъ свега постоећегъ и за надмоћіемъ, кое грози интересима сваке поедине државе. Онда ће питанъ, да ли ће се мале и веће силе са децемберскимъ саюзницима сѣдинити хтѣти или не, бити сасвимъ споредно; прва дужность, коју свака држава према себи има, примораће иј на то. Никакве ноте, нити пріятельска посланства, нити пакъ ласкајућа писма неће моћи предупредити, да се сва Европа противъ Русиє несложи.

Телеграфске депеше јавію слѣдујуће :

Изъ Дрезда одъ 3. т. м.: Предлажуће силе изјавиле су да непримаю никакву измену у учинѣнимъ Русији предлозима. У случаю ако Русија на ново што непопусти, мисли се, да ће Аустрија дипломатска сношенія съ њомъ прекинути.

Изъ Брисела одъ 1. т. м.: Данасъ изишавше овдашновине (ендеп. белж) јавію по достовѣрномъ извѣстію изъ Беча, да є рускиј одговоръ на аустријске предлоге присѣо. Пошто се о томе министеръ иностраны дѣла грофъ Буолъ извѣстіо, дао є на знањъ князу Горчакову да ће цело аустријско посланство 6. ов. м. оставити Петербургъ.

Изъ Лондона одъ 2. т. м. „Морнингъ постъ“ увѣрава; да Русија недозвољава преименѣ свои граница, и неприма пето предложенъ; прима притомъ дальіиј садржай ултимата, тако ће и неутралисатъ црногъ мора съ некимъ изменама. Русија предлаже да Карсъ и у Азиі освоєну земљу поврати „Мори, потсъ“ држи да ће Аустрија одбити то руско ново предложенъ, али ипакъ чека до 6. т. м. да Русија савршено прими или одбје ултиматъ.

Збогъ тога што є Русија примила предлоге мира, одма ће ратујуће силе своимъ командантима на бойна поля послати заповѣсть да се престане одъ битке, а међутимъ почеће се одма преговори о утврђеню мира и о изравненю узрока збогъ досадашњгъ ратованя. — „Већъ се може сматрати (вели Ест. Цгг.) да є европскиј миръ утврђенъ, миръ, кои ће дуго и постоянно трајати. То ниє миръ, кои нека побѣђена страна подъ моранъ и у яру побѣдителя прима, кои квасацъ за јошъ већій ратъ у себи носи, него то є миръ, кои обе стране са честћу заключити могу. У Бечу гласъ о миру тако є силно на свакога дѣйствовао, да су се люди по улицама тако поздрављали и єданъ другомъ честитали, као што се догађа обично о новоиъ лету, или о другомъ каквомъ великомъ празнику.

„Остд. Постъ“ и друге бечке новине подъ 4. т. м. пишу: Данасъ имамо да саобштимо нашимъ читательима такву вѣсть, којой подобну одъ три године нисмо имали. Одважностъ (енергія) Аустріе у овему е успѣла. Една телеграфска депеша која е данасъ у вече изъ Петербурга стигла явля званично слѣдуюће:

„Последня предложена мира, која е Аустрія у споразумленю са Енглескомъ и Францускомъ као улгулатъ поднела, Русія е савршено примила.“

Исте новине являю: да одъ оногъ тренутка кадъ се царь Александеръ рѣшио и предлоге у Петербургу примио, па до оногъ минута кадъ е у Бечъ о томе депеша стигла ніе више одъ два сата времена прошло.

Бечъ 4. Ян. Князь Горчаковъ быо е синоћъ у министерству иностраня дѣла, и разговоръ нѣговъ са министромъ грофомъ Буоломъ траво е до 11. сатій ноћи. Овај разговоръ кажу да е одъ велике важности. — Садъ пошто е та вѣсть изъ Петербурга о миру стигла, можемо явити као цѣлу истину, да е рускій посланикъ быо спреманъ свакогъ часа одлазити изъ Беча са целимъ посланствомъ. Многе ствари быле су већ спаковане.

ФРАНЦУСКА.

Изъ Париза пишу „ле Нор“—у подъ 24. Декем. слѣдуюће: „Желя за миромъ, која е овде Декембра месеца све духове обузела была, дае повода распри и жестокимъ изясненяма између французскогъ и енглескогъ кабинета. Садъ се пакъ Енглеска чини, да е умирена, и извѣстна, да ће се рать безъ новы покушая преговарана далъ водити. Оба се двора еданъ другомъ заверили, да неће уговарати, докъ се годъ за све жертве, кое е рать стао, накнада недобіе, и ееглескій кабинетъ замерава французскимъ државницима, што су и они покушаю миреня на руку ишли.“ — При приманю дипломатичногъ тѣла ніе само неапольскій посланикъ рѣво примлѣнъ. него е царъ и грчкомъ посланику живо пребаціо рѣаву управу Грчке, анархію (безвластіе) и разбойничество — кое ствари, рекао е царъ, немогу довека неказиће остати.

Гласа се, да одношеня съ Неаполемъ, у место да се све већма ублажаваю, постаю све ладнія и неприятельнія. И са Грчкомъ нестои Француска у најболѣмъ споразумленю. Изъ внутрености землѣ чуе се о некимъ бунтовничкимъ покушаима, коима се пакъ велика важность непридае. У Паризу узапѣно е више броева едногъ тайно издаваногъ листа: „ла коминъ револусіонель“. И у новинарници „Авенира, чинѣна су изтраживаня, но ніе се ништа важно одкрило. — Ючерашнѣ одсечно и непокривено поступанѣ према сенату, као да већ оће да донесе плодъ; баръ се говори, да е у слѣдству тога Дріенъ-де-Луй свою оставку предсѣдателю сената поднео.

У Паризу 31. Дек. Одъ неколико дана већ изчекуе жительство предградія С. Мартена и С. Дениса нестрпелыво отванѣ едне велике лебарнице, која ће заузеати сву едну велику кућу на бульвару, названомъ Севастополь. Управительи овогъ предузећа есу грофъ Агвадо и господа Г. Фуль, Коръ и Лебоди. После дуги и

точны покушеня, која су подъ нѣовимъ личнимъ надзорѣмъ учинѣна у С. Денису, дошли су они до тогъ резултата, да могу свакій лебъ одъ четири фунте и одъ чисте пшенице 12 сантима исподъ цене леба другогъ качества, а 6 сантима исподъ цене леба првогъ качества, давати, а да ништа съ брашномъ не мешаю. Данасъ ће та лебарница почети радити. Све ће части Париза мало по мало ово благодѣяніе получити.

Велико е упечатленѣ учинило овде, што су господа Кизенъ, Лежандръ и Дишенъ подъ затворъ ставлѣни. — При прочитаваняма г. професора Низара дошло е данасъ до читаве гунгуле. Г. Низаръ морао е за данасъ своя прочитаня прекинути. Полиція му е дошла у помоћъ, и више нѣи позатворани су. — Довече ће се давати у опери едно велико представленѣ на ползу кримски войника. Почемъ ће се ово представленѣ у 10½ сатій свршити, зато неће то сметати маскираномъ балу, кои ће се то исто вече држати.

ВѢСТИ СЪ БОЙНОГЪ ПОЛЯ.

Изъ Цариграда одъ 15. пр. м. саобштава „Таймесъ“ слѣдуюће: „Садъ е дошао изъ Карса и некій Сандвићъ, кога казиваня као годъ и казиваня своіо новы пришелица повѣсницу и судбину Карса све занимливіомъ чини. Юнаци овогъ жалостногъ позорія излазе еданъ за другимъ предъ насъ, и кадъ нѣіове приповедке слушамо, онда е чисто тешко веровати, да се то у нашемъ веку догодило, већ да е овај догађай измишленѣ изъ најдалѣ древности. Ону презрену азіатску, ону разбойничку чету, о којой е савъ светъ очаявао, видимо мы садъ средствомъ неколико европски официра претворену у едну малу юначку дружину, кою што се тиче войничкогъ запта и поредка у најстрашнѣмъ искушеняма, не бы могли превазити ни први войници Европе. Премда е посадка свакій данъ гомила одъ глади умирала, ипакъ се ніе зато никакавъ нередъ и метежъ догодио; по батеріама, гди е свакадъ рана за три дана нагомилана стаала, ишле су глађу изнурене страже горе доле као поредъ отвореногъ магацина за рану, и нису подлегле искушеню, да еданъ залогай одъ нагомиланогъ ела себи узму. Ту е басна танталова, хиљадама пута остварена, да, у много благородіемъ смислу, ерѣ турскій Танталъ пости изъ душевне силе, а не изъ тѣлесне немоћи. Свеузвишенѣ надъ силнимъ природнимъ нагономъ самодржания посведочили су и жители карски готово као и сама войска; они су драговољно давали свое последнѣ остатке ране и уступали постелю свою болнима и ранѣнима. Жительство Карса состои се по већой части изъ турски бурђійнаца, кои су пре доведена низама варошь и границе бранити морали, и отуда се сачувала кодъ нѣи она храбрость. Единогъ изродъ и изметъ међу нѣима есу Кара-Калпаці, едно туркоманско племе, кое се у вароши и околини нѣной населило. Ови Кара-Калпаці служили су обадвема странама: и Русима и Турцима. Русима су ишли яко на руку подвозомъ ратногъ матеріяла и ране, а уедно су были они у непрекидномъ саобраштаю са Карсомъ, и доносили вѣсти о неприятелю. Кадъ и кадъ дође по еданъ коняникъ предъ градске бедеме, и избаці за знакъ пушку; ако се неко изъ града показао на

бедему, онда се онъ најпре увѣравао, ели тай Кара-Калпакъ доиста правый Мусломанъ, и ако е овај символъ вѣре изчитао, онда се текъ вѣровало нѣговомъ казивању. По примѣлној вѣсти приметно се међу њима текъ по видомотоме бой да бы козачке предстраже обманули — неколико се пушка избаци и коњаникъ изчезне.

Генералъ Виліамъ свакадъ е имао тай планъ, да се у случаю, ако сва надежда на помоћ изчезне, крозъ руску войску протуче; но Селим-пашина писма изъ Ерзерума све су му надежду уливала, догодъ ніе за протученъ доцне было. У военомъ савѣту, кои е држанъ збогъ тога, изавіо е Керим-паша, еданъ одъ најхрабриј турски заповѣдника, да војници не бы ни едну милю пушку носити могли, и најближе руско оделѣнъ стаало е на четири милъ одъ града удалъно. Кратко време пре предав дошло е едно оделѣнъ Козака съ два топа предъ едно утврѣенъ карско, и поче га бомбардирати, и одъ читаве страже имала су само три војника јоштъ толико снаге, да допузе до свогъ места. Да су Руси извѣстно знали, како ствари стое, они бы градъ безъ обране узети могли. Колико су се у граду сви безъ разлике надметали у постоянству и пожертвованю, толико е изванъ града највеће непоштенъ и развраћеностъ владали. У снабдѣваню овогъ важногъ пограничногъ града владала е јоштъ съ почетка највећа небрежливостъ. Офете ли веровати, да е за непокретне топове само за три дана цебане было? Међутимъ е у Ерзеруму и Трапезунту стояла грдна количина цебане нагомилана. Халетъ-бей поглаваръ воєны и провіански магацина у Азиі, дошао е збогъ тога подъ судъ. Да е еданъ градъ, као што е Карсъ за четири месеца глађу на предаю приморанъ, то показуе највећу небрежливостъ. Та Карсъ е могао баръ за едну годину ако не за две обильно снабдѣвенъ быти раномъ. За то ће одговарати Тахир-паша, кои е генерала Виліама съ почетка јоштъ са разнимъ изговори-ма одбіао. У Ерзеруму было е жителя у изобилію, но они се изговарали, да немаю стоку за подвозъ, и кадъ имъ е примѣнено, да се налазе у вароши читава стада магараца, они су на то одговорили: да е стидно, употребити магарце за царску службу. Кадъ су поєдна лица на свою опасностъ довозъ ране предузети хтела, онда су економна правила за изговоръ служила. Но јоштъ гора злоупотреблена догађала су се у лѣкарскомъ оделѣню. Стотинама сандука долазило е и то пуни најнепотребнигъ аптекарскогъ еспапа, као на пр. водиче за полешпанъ лица, помаде, миришљавы сапуна и т. д. Кадъ се искало да се пошло лѣкарска орудія, онда е царскій лиферантъ за лѣкарско оделѣнъ покупвао одъ ситничара у Пери и Галати сва Богъ зна каква зарђана орудія лѣкарска, и направіо е за то правительству рачунъ

одъ 700.000 гроша. Пре три године дана ніе тай човекъ имао ни за 7000 гроша кредита. И онъ се налази садъ подъ судомъ.

Генералъ Виліамъ тужио се у непрестанимъ дешама на ова скаредна злоупотребленя тако, да се у Цариграду немогу изговарати незнаѣмъ. Но затимъ е држанъ военый савѣтъ еданъ за другимъ, да бы каквогъ „способногъ войсковођу“ за азіатску войску наименовали. У колико я чуемъ, ніе ни еданъ одъ речены војнички савѣта Омер-пашу изречно покудио, но изъ кроєня новогъ военогъ плана види се, да Омер-пашино владанъ прѣхутно неодобраваю.

Война и диверзіе са бокова оставља се сасвимъ, и садъ се озбиљно мисли на обрану Трапезунта и Ерзерума. И на сређу лежи тамо високій снегъ, кои за садъ свако војничко кретањ немогућнимъ чини, а притомъ о стаю три четири месеца за спреманъ. Међутимъ поставило е положенъ Руса паденигъ Карса много користнигъ; еръ према Карсъ као одбранителна точка ніе за Турке одъ велике важности, зато е онъ ипакъ непријателю одъ врло велике користи. То е као нека подпора, одкуда су Руси у станю прећи и заузети Саганли-Дагъ и лизи-станскій планинскій венацъ, и отворити себи тако путь у Чуруксу-долину; но Карсъ е Русима одъ много веће користи зато, што су они садъ у станю и имаю средства на руци, да придобию на свою страну курдїйска племена, која окружаваю на југу областъ ерзерумску. У томъ е погледу правительство отоманско яко одговорно. Оно се одъ више година трудило, да систематичнимъ сплеткама феудалну снагу курдїйски поглавара сломіе, да бы њ тако претворило у изворъ прихода, у место што е требало употребити ратоборный духъ тїй племена на свою користъ и образовати одъ њи снажну граничарску войску. Турско е правительство съ тымъ учинило, да су садъ сва курдїйска племена душомъ и срцемъ за Русе заузета, и да ће садъ притажаванъ Карса учинити, те ће се рускїй утицај на удалънїя племена распрострети.

За овимъ дописомъ упушта се „Таймсъ“ у многа размишљаваня о будућој войни у Азиі. Онъ изъ земљписны и стратегичны призрєня мисли, да бы тешко икои научно образованый војникъ одобрио войну у ерменској ради повраћањ изгубљногъ Карса. Да бы се сила руска у Азиі сломила, мора се рать на ономъ пољу, где га е Омер-паша започео продужити. Но то е задатакъ за едногъ Ханибала или Наполеона. Война на Криму изгледала бы према той войни као нека играчка. Задатакъ овај подсећа насъ на најозбиљнигъ размишљаванъ и најогромнїя ратна спреманя.

Јвна благодарностъ.

(1—3) Високоблагородный Г. Мајоръ Миша Анастасіевићъ, кои е ову варошъ као место свога рођєня съ неизброєнимъ добротинама непрестано обасипао, пре краткогъ временя опростіо е и дугъ еданъ одъ 600 талира, кою суму была е ова обштина одъ њга узаймила за зидањ свое

цркве. Свима доякошњимъ добротинама, а нарочито овимъ за нашу варошъ знаменитимъ поклономъ тронута признателна обштина неможе пропустити да му овимъ јвнимъ начиномъ свою топлїшу благодарностъ и вѣчиту признателностъ неизави.

31. Декем. 1855. год.

Обштина Вароши
Милановца.

(1—3) Ко жели добра Карловачка бермета на аковъ или на выше акова купити, нека се изволи пријавити у дућану Банѣа, преко пута одъ Читалишта кодъ „Арапина.“

Отворено е стѣщиште.

При суду Окруж. Београдскогъ надъ масомъ Симе Радивоєвића изъ Бежаніе по у Реснику живећегъ 27. Августа 1856.